

De Riepe

Het straatmagazine van Noord-Nederland

Thema

Muziek

Rappende Psycholoog Daisz
'Een stem voor taboe'

VERDER IN DIT NUMMER

- Beeld van een andere wereld vlakbij
- Van beginner tot topmuzikant

KEURMERK
straat
krant

PRIJS €2,20
waarvan €0,90
voor de verkoper

alleen kopen van
verkoper met badge

Zangkunsten uit de oceaan

Vermoedelijk niet het eerste waar je aan denkt, als je denkt aan muziek: walvissen. Misschien ben je al bekend met de imponerende zangkunsten van een (bulrug)walvis. Zo niet, dan is beschikking over internet en het intikken van de zoekterm *Songs of the Humpback Whale* genoeg. Je zal een muziekalbum uit 1970 vinden die daar een uitgebreide indruk van kan geven. Achter de creatie van dit album zit een bijzonder verhaal. Het begon in 1967 toen Dr. Roger Payne (1935-2023), een bioloog en milieuactivist, beschikking kreeg over de alleréérste onderwateropnames van communicerende bulrugwalvissen. Hij luisterde en bestuurde de geluiden uitvoerig, en wat bleek? De klanken volgden elkaar op in complexe melodieën, met ritmische variatie en repetitieve patronen, net als in een lied. Hij zag in deze liederen een kans om mensen in beweging te brengen. Iets wat destijds hoognodig was. Er werd in de 20e eeuw grootschalig gejaagd op walvissen voor hun vlees, olie en huid. Sommige soorten waren het uitsterven nabij. Het album raakte verspreid over de wereld, en de wereld luisterde. De walvissenzang verwonderde, ontroerde en inspireerde. Het bleek een katalysator voor verandering en mensen kwamen in actie om de walvissen te beschermen. En het is daarom dat de klanken van deze prachtige wezens nog steeds reizen door de diepe wateren van de oceaan.

In deze Riepe vindt u meer inspirerende verhalen over de kracht die muziek bezit om mensen in beweging te brengen, alsook wat mensen beweegt om muziek te maken.

Yvonne Vast

DE RIEPE

Het straatmagazine van Noord-Nederland

De Riepe, Gronings voor stoep, is het straatmagazine van Noord-Nederland. De Riepe verschijnt eens per maand. Het blad is een initiatief van stichting WerkPro. Mensen die om uiteenlopende redenen dak- en thuisloos zijn, verkopen het magazine. Onder deze verkopers vallen ook mensen uit andere landen, mensen die in Nederland en in hun land van herkomst weinig tot geen perspectief hebben. Alle verkopers dragen als legitimatiebewijs een registratiepasje.

U betaalt voor het magazine €2,20. Daarvan is €0,90 voor de verkoper, de rest gaat terug naar het project. De Riepe is geen commercieel magazine; naast inkomsten uit verkoop worden middelen verworven uit sponsoring, subsidiëring, fondsen en advertenties. Eventuele meeropbrengsten zullen worden aangewend in het circuit van dak- en thuislozen.

Donateur worden?

Bel of mail naar het distributieadres voor meer informatie.

- Heeft u klachten over een verkoper? Noteer het pasnummer en bel naar het distributieadres.
- Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder toestemming vooraf van de redactie.

COLOFON

PROJECTBEGELEIDING WERKPRO

Antonie Grootenhuis

PROJECTBEGELEIDING STUDIO SPINLINK

Dominique Krauts

HOOFDREDACTIE

Dominique Krauts

EINDREDACTIE

Sofie Risamena

REDACTIE

Wietske Aupers
Teun Boulogne
Jan Jaap Harmens
Hannie Poletiek
Yvonne Vast

Robby Bakker
Tim Drenth
Arnold de Meijer
Anna de Ruyter
Michelle Wubs

VORMGEVING

Maico van Dijk
Dionne Hagedoorn

Jacqueline Dwarshuis
Romée Knol

FOTOGRAFEN

Kevin Bekkering
Marinus Hillenga
Mark Timmerman

Frits Blom
Jaap ten Hoove

VASTE COLUMNISTEN

Dick Bijmolt
Niek Heidanus
Gerard Lohuis
Saffira Rijkee
Gerlinde Spaan
Rudy Vane

Ellen Floris
Jaap Krol
Natalja Oosterbaan
Eddy Sikma
Lydia Tuijnman
Marieke Werkman

FOTOGRAFIE COVER

Mark Timmerman

STRIP

Teun Boulogne

PUZZEL

Luuk Kobes

ILLUSTRATIES

Robby Bakker
Elena Steponova

Linda van Buuren

DRUK

Van Liere Media, Emmen

MET DANK AAN

Leger des Heils voor het ter beschikking stellen van de distributiefaciliteiten, subsidiënten, donateurs en anderen die een bijdrage leveren aan de financiering van dit magazine. En niet te vergeten: de vele vrijwilligers en stagiaires zonder wie dit project niet draaiende kan worden gehouden.

SPECIALE DANK

Gaat uit naar alle verkopers, schrijvers en dichters uit de groep van dak- en thuislozen.

BEGELEIDING VERKOPERS

Eddy Posthumus

De Riepe is een uitgave van WerkPro.

REDACTIEADRES DE RIEPE

Protonstraat 6
9743 AL Groningen
06-1147 8111
redactiederiepe@werkpro.nl

DISTRIBUTIEADRES DE RIEPE

WerkPro Groningen
Eemskanaal NZ 32a
9713 AB Groningen
Tel: 050-5791818 (09:00 - 13:00 uur)
e-mail: riepe@werkpro.nl
website: www.deriepe.nl
bankrek. NL38INGB0685757617
t.n.v. straatmagazine De Riepe

WerkPro Leeuwarden
Tel: 088 066 31 80
e-mail: riepe@werkpro.nl

ISSN
2405-769X

WerkPro

Spin
Link

INHOUDSOPGAVE

BEELD VAN EEN ANDERE WERELD VLAKBIJ

4

CSG Augustinus organiseerde dit jaar alweer voor de vierde keer haar dak- en thuislozenproject. Docenten en gastsprekers deden hun best om de leerlingen van havo 4 een beeld te geven van het moeilijke, harde leven van dak- en thuislozen.

10

VAN BEGINNER TOT TOPMUZIKANT

Muziek Organisatie Noord (MON) is een muziekcentrum in Groningen aan de Bieslookstraat. Het lijkt van buiten op een gewoon bedrijfspand, maar binnen bevinden zich twintig omgebouwde oefenruimtes.

16

EEN STEM VOOR TABOE

Veel mensen zullen haar wel kennen: Daisz (28), ook wel bekend als de Rappende Psycholoog. Op TikTok ging ze snel viral met haar raps over mentale gezondheid. Zo viral zelfs dat ze er uiteindelijk een bedrijf mee heeft kunnen opzetten: Happydaisz.

20

MONITOR DAKLOOSHEID GRONINGEN

Al twintig jaar onderzoekt de gemeente de dakloosheid in Groningen. Met de monitor tellen ze ieder jaar het aantal dakloze personen in de provincie Groningen en volgen de ontwikkelingen.

Beeld van een
andere wereld vlakbij

4

Marieke Werkman

6

Gekkenwerk

7

Mea sententia

8

Koken met een missie

9

Van beginner
tot topmuzikant

10

Werk in uitvoering

13

Kunst op straat

14

Stop de tijd

15

Een stem voor taboe

16

Recht en krom

18

Jaap Krol

19

Monitor
dakloosheid Groningen

20

Ronnie en Ronny

23

Kruiswoordcrypto

23

Horoscoop

24

Straatklinders

25

Businessclub

26

Opvanginstellingen

27

Op de bank

28

BEELD VAN EEN ANDERE WERELD VLAKBIJ

Door **Wietske Aupers** Fotografie **Frits Blom**

CSG Augustinus organiseerde dit jaar alweer voor de vierde keer haar dak- en thuislozenproject. Het is niet makkelijk, om je in te leven in de wereld van iemand die al jaren op straat leeft. Zeker niet als je pas 15- of 16 jaar bent, zelf een dak boven je hoofd hebt en liefhebbende ouders. Toch deden de leerlingen van havo 4 een poging daartoe. Docenten en gastsprekers deden hun best om de leerlingen van havo 4 een beeld te geven van het moeilijke, harde leven van dak- en thuislozen. Ook probeerden ze duidelijk te maken dat dakloosheid iets is dat iedereen kan overkomen. De leerlingen lazen onder andere de roman *Donkerder*, van Ritzo ten Cate, waarin de schrijver probeert inzichtelijk te

maken, hoe de basis voor dakloosheid vaak al in iemands jeugd gelegd wordt, en tegelijkertijd dat tegenslag iets is wat iedereen kan overkomen. Ook werden de leerlingen aangemoedigd om een keer *De Riepe* te kopen. Hun ervaringen en nieuwe inzichten, hebben ze net als voorgaande jaren verwerkt in columns en gedichten. Voor de columns kregen ze schrijftips van twee *Riepe*-verslaggevers, die in hun presentatie ook informatie verwerkten over de leefwereld van *Riepe* verkopers en daklozen. Voor de gedichten kregen ze adviezen van voormalig stadsdichter Lilian Zielstra. In deze *Riepe* een selectie uit de columns van leerlingen.

Een koude kerst

Terwijl de sneeuwvlokken als zachte kunstwerken uit de hemel dwarrelen en de mensen gezellig binnen met hun families dineren, is er een realiteit die vaak onzichtbaar blijft voor degenen die zich warmhouden in hun wollen jassen en comfortabele huizen. Daklozen in de sneeuw, een contrast zo groot als een versierde kerstboom op de markt.

Wanneer de stad in slaap is gevallen en lekker warm onder de lakens ligt, proberen daklozen te overleven in een winters sprookje dat voor hen eerder een nachtmerrie is. Hun dekens zijn versleten en hun warmte komt van een doos aan de straatkant. In plaats van in warme huizen met gezellige open haarden en warme chocolademelk, zoeken zij hun toevlucht onder bruggen en in verlaten panden.

Het is een pijnlijke realiteit die een contrast vormt met gezellig met de familie bij de open haard zitten, de realiteit die wij kennen. Maar er is niet alleen maar kommer en kwel in het leven van een dakloze, in sommige steden openen opvangcentra hun deuren en bieden warmte, onderdak en een bed.

De sneeuw legt niet alleen de koude feiten bloot maar ook de warme harten die bereid zijn om te helpen. De sneeuw herinnert ons eraan dat we niet alleen aan onszelf moeten denken en verantwoordelijkheid dragen voor eenieder die het minder heeft. We zouden sneeuwval minder moeten zien als een teken van gezelligheid en meer als een teken van actie, een teken van weldoen en hulp bieden aan wie dat nodig heeft in deze moeilijke tijden.

Tim Wolthuis

Met een lach bedelen

Hoe moeilijk is het om de hele dag te moeten bedelen met een lach. Dit gaat over een bekende dakloze man in Groningen. Hij heeft zijn standaard praatje waarmee hij bekend is geworden. Dit luidt "Heb je al gegeten, nee? Eet smakelijk dan." En dit altijd met een lach om zijn mond. Sociaal zijn en met een lach rondlopen is erg handig als dakloze, ook al lijkt me dat heel moeilijk. Ik kom hem altijd tegen in de stad met die grote lach om zijn mond, wat ik erg mooi vind om te zien, maar ook zielig. Want je ziet hem dan één moment en hebt geen idee wat hij verder allemaal doet en meemaakt. Ook hij moet aan zijn eten komen. Het voordeel is dat veel mensen hem kennen en hem sneller wat geven. Maar keer op keer met een lach daar staan is moeilijk. Ik ben hem één keer tegengekomen toen hij niet lachte en het leek alsof hij moest huilen. Dit raakte mij heel erg, wou erg graag naar hem toe maar durfde het niet. Want je weet niet precies wat daklozen kunnen doen en hoe ze reageren. Voordat ik hem zo had gezien, dacht ik dat hij alleen maar kon lachen, maar dat is natuurlijk niet zo. De lach is niet eeuwig, ook niet voor een altijd lachende dakloze.

Stijn van Wageningen

Waarom die blikken?

Het wordt weer winter, dat betekent dat het weer zware, koude en onveilige nachten worden voor mijn mensen. Voor mij niet. Ik heb het hele jaar door een vacht die mij beschermt en warm houdt, bij mijn mensen voel ik me veilig. Ze geven mij eten en liefde, ook mensen die bij ons langslopen geven mij een aai of een snack. Dat kunnen mijn mensen niet zeggen. Iedereen die langsloopt, kijkt hen met een vieze blik aan, alsof ze een hoopje vuil zijn. Soms maken ze opmerkingen zoals: "Wat een dierenmarteling, dat arme hondje" of "Ga werken voor je geld", terwijl ze niet weten wat mijn mensen allemaal hebben meegemaakt. Ik ben de enige die ze nog hebben. Bijna al het geld dat ze krijgen, geven ze uit aan mijn eten en speeltjes en een lekker bedje voor mij. En alles wat ze aan zichzelf uitgeven is af en toe wat eten en een dun matje waar ze met z'n tweeën de nacht op moeten doorbrengen. Ik krijg alles wat ik nodig heb, meer dan dat ik nodig heb zelfs. Elke dag weer krijg ik liefde van mijn mensen en van voorbijgangers en alles wat zij krijgen zijn nare blikken en vervelende opmerkingen.

Dus waarom? Waarom kijkt iedereen mijn mensen aan alsof ze niks waard zijn? Ze weten niet eens wat mijn mensen mee moesten maken. Is het zo moeilijk om iemand anders te helpen al is het maar met een glimlach?

Nienke Kroon

Geld inzamelen voor dakloze jongeren: hoe gaat dat?

"Ze moeten gewoon werk zoeken." of "Het zijn waarschijnlijk criminelen, ze zitten waarschijnlijk aan de drugs." Dit soort opmerkelijke uitspraken heb ik aan de deur gehoord toen ik voor het Leger des Heils langs de deuren liep. Het zal je verbazen hoe weinig mensen erom geven dat kinderen van andere moeders gewoon geen dak boven hun hoofd hebben. De eerste dag van de twee dagen waarop ik voor de dakloze jongeren liep, heb ik 5 uur gelopen met een bedrag van 7 euro. In die 5 uur heb ik in totaal bij 278 deuren aangebeld en daarvan heb ik zes mensen ingeschreven. Dat vind ik absurd. Ik wil heel graag dat er meer bewustzijn verspreid wordt over situaties van dakloze mensen. Dat het geen keus is om dakloos te worden. NOOIT. Dat niet elk dakloos persoon een crimineel is of een slecht verleden heeft gehad en ook niet dat ze altijd drugsverslaafd zijn. Ja, het klopt, er zitten er een paar tussen die het wel zijn of waren. Maar laat de rotte appels het niet voor de zoete bederven. Ik wil dat we met z'n allen zorgen voor deze mensen, want het is zo makkelijk, ze hebben alleen een duwtje in de rug nodig. Kan jij daar met ons voor zorgen?

Daan Verbrugge

De smaak te pakken? Kijk op onze social media voor nog meer columns. Later dit jaar leest u in de Riepe gedichten die de leerlingen geschreven hebben en zelf hebben voorzien van prachtige illustraties. Op onze social media kondigen we aan wanneer precies. Breng die dus regelmatig een bezoekje!

MARIEKE WERKMAN

Illustratie Robby Bakker

In de regen zat ik op een bankje te wachten op de trein richting Bad Nieuweschans. Ik keek steeds naar links of de trein al in aantocht was. Twee minuten voor vertrek kwam ik erachter dat deze al die tijd rechts van me had gestaan. Ik vloog richting de trein. De conducteur zei lachend: 'Net op tijd. Ik dacht al, waar wacht ze op?' Dat was een vraag die ik mezelf ook regelmatig stelde.

Het thermaalbad van 34° C was heerlijk. Ik lag te dobberen en genoot van de warmte. Nadat ik uit het bad klauterde liep ik in m'n rode badjas naar een zogenaamde rustruimte. Stilteruimte stond er met koeienletters op de deur. Ik keek om me heen en zag bedden staan met uitzicht op het bad. Oudere mensen lagen stokstijf naast elkaar. Het deed me denken aan een mortuarium. In een naastgelegen ruimte ging ik op een stoel zitten met verschillende ligstanden. De zak met brood haalde ik tevoorschijn, waarna ik ritselend het broodje eruit haalde. Mijn overbuurvrouw keek geïrriteerd naar me. Ik kauwde langzaam om zo weinig mogelijk geluid te produceren.

Er lagen drie mensen tegenover me. Een erudiet echtpaar dat aan het lezen was. De vrouw las in het boek *Het Zoutpad*. Het ging over de herontdekking van en de ware betekenis van het leven. De man las in een boek dat gekaft was. Wat zou hij aan het lezen zijn? Ik voelde me opgelaten en keek naar de klok. Ontspannen op deze plek bleek inspanning te vergen.

Tegenover me lag een graatmagere vrouw met haar dat in slierten om haar hoofd hing. Ze had een spierwit gelaat en ze zag er gekweld uit. Ik was me te bewust van al die mensen om me heen. Het lezen van een boek werkte even afleidend. Ineens vroeg ik me af: Wat doe ik hier eigenlijk? De nooduitgang was binnen handbereik. Het zou vreemd zijn om door die gang naar buiten te vluchten. Weg van deze bedompte sfeer. Naar buiten om de frisse lucht in te kunnen ademen. Het echtpaar tegenover me stond op en vertrok. De man glimlachte naar me. Ik zei: 'Hoi.' En, bedacht me daarna dat praten verboden was. De innerlijke stem tot stilte manen. Hoe deed je dat in vredesnaam?

Relax

GEK KEN WERK

Er zit altijd muziek in

Door **Gerard Lohuis** Illustratie **Linda van Buuren**

Frank is een geboren optimist. Iemand die altijd en overal mogelijkheden ziet. Hij heeft daarbij de lach aan zijn kont hangen. Geen wonder. Zijn vader vertelde tegen hem dat hij niet naar bed mocht voordat er overdag gelachen werd. Humor stond met stip genoteerd in het opvoedkundeboek van zijn ouders. Hij heeft de kaaskar van zijn vader overgenomen en van hem geleerd hoe hij klanten aan zich moet binden.

“Weet je Gerard, het mooiste wat er is, is om iemand kaas te laten kopen die dat helemaal niet nodig heeft”. Hij begint te grinniken en ik kijk hem vragend aan. Dat is voldoende voor hem om het aan mij uit te leggen. Hij vertelt hoe op een zaterdagmorgen een echtpaar van middelbare leeftijd om acht uur over de markt loopt. De vrouw heeft er zin in en de man sjokt er lusteloos een halve meter achteraan. “Die is sacherijng en wil liever de krant lezen onder het genot van een kopke koffie”, volgens Frans, “dan jeuken m’n handen om die man kaas te laten kopen”.

Wanneer ze bij zijn kar komen, vraagt de vrouw om een pittig kaasje. “Vanzelfsprekend”, roept Frans en terwijl hij zich omdraait, knipoogt hij naar de man die naast haar staat. Frans weet nu dat de man op hem let en zich afvraagt waarom Frans knipoogt. Hij snijdt een plak af en geeft het aan de vrouw. Die wil iets pittiger en Frans geeft aan dat

hij dan weet wat ze bedoelt. Wanneer hij zich omdraait, knipoogt hij nogmaals naar de man. “Die denkt nu dat ik homo ben en iets van me wil”, zegt Frans, “maar ik doe het omdat ik wil dat hij op me let”. Zo ziet de man dat Frans uit hetzelfde stuk weer een plak kaas afsnijdt en aan de vrouw geeft, met de mededeling dat het veel pittiger is dan de vorige plak. De vrouw knikt en zegt dat dit precies is wat ze zoekt. “En inmiddels heb ik de volle aandacht van de man omdat die weet dat ik zijn vrouw belazer”.

De man wil iets zeggen, maar Frans is hem voor en vraagt of de man de hele week hard gewerkt heeft. “Ja”, antwoordt de man en Frans roept dat het weekend ervoor is om uit te rusten. “Precies”, zegt de man. De man vertelt hoe er op het werk de zoveelste reorganisatie gaande is, waarna Frans zegt dat hij dan helemaal uit moet rusten. “Ja, en dan wil moeder de vrouw graag de markt op en moet je wel mee om haar een plezier te doen. Waarschijnlijk zit je liever in de pyjama nog even thuis”. De man kijkt verrukt en Frans kijkt de vrouw aan en zegt dat ze een geweldige man heeft die dit allemaal voor haar doet.

“Wat ze niet weten”, aldus Frans, “is dat ze de volgende week weer graag komen praten zodat ik mijn kaas kan verkopen!”.

Gerard Lohuis is sociaal-psychiatrisch verpleegkundige bij BuurtzorgT

Mea

sententia

Door Rudy Vane

MUZIKALE HERINNERINGEN

Als middelbare scholier vond ik schrijven al leuk. Ik had meestal wel een hoog cijfer voor mijn opstellen, daarom was ik ook heel verbaasd dat ik in de derde klas voor mijn eerste opstel maar een 6 kreeg. De leraar Nederlands was wel een beetje een apart figuur, ik herinner me dat hij na de kerstvakantie, januari 1980, ons allemaal een “Machtig Tachtig” toewenste, lachend om zijn geniale vondst. Ik vroeg een aantal klasgenoten die wel een hoog cijfer voor hun opstel hadden of ik die eens mocht lezen. Ik merkte dat die voornamelijk over thema’s gingen die de leraar boeiden.

Dus besloot ik mijn volgende opstel te schrijven over het muziekinstrument dat hij zelf bespeelde. Daar had hij al diverse malen over verteld, dus ik wist dat ik hem daar een plezier mee zou doen. Nu weet ik de naam van dat instrument niet meer, maar het was iets waar ik nog nooit van gehoord had en later ook nooit meer tegengekomen ben. Ik beschreef in mijn opstel dat ik geregeld had dat mijn leraar mocht optreden met het Concertgebouw Orkest. Samen gingen we daarheen, hij speelde het dak eraf en kreeg een staande ovatie. Een super slijmerig opstel dus. En jawel, ik kreeg een 9!

Bij het vak muziek heb ik kennis gemaakt met klassieke muziek en dat ben ik erg gaan waarderen. Nog steeds bezoek ik regelmatig concerten in het conservatorium of in de Oosterpoort. Een stuk dat we op school moesten bestuderen was de Peer Gynt Suite van Edvard Grieg. Daar hoorde een heel verhaal bij (een toneelstuk van Henrik Ibsen) over de avonturen van een Noorse jongen en zijn moeder en als je de muziek beluisterde met het verhaal in je achterhoofd klonk dat extra mooi. Ik ben visueel ingesteld en ik zag de beelden voor me bij het beluisteren van de muziek. Later ben ik met de kinderen eens naar de schouwburg geweest waar Frank Groothof (Frank uit Sesamstraat) de Peer Gynt Suite uitlegde in eenvoudige kindertaal. Dat deed hij zo goed dat de kinderen er gefascineerd naar luisterden en bij thuiskomst meteen vroegen waar ik die CD had. Samen hebben we toen naar het stuk geluisterd. Hopelijk heb ik toen een zaadje geplant voor een latere interesse in klassieke muziek.

KOKEN MET EEN MISSIE

Mindful mixen

Door Lydia Tuijnman

Soms is het leven taai. Je moet bijten en kauwen en soms dingen slikken die je liever had laten staan. Het gras moet gemaaid, de stoep geschrobd en de was opgehangen. Maar heel soms gaan de dingen onverwacht van een leien dakje. Oh jongens wat mooi! Geen gezwoeg of gezweet, waarachtig, zelfs in de keuken: het kan eens een keertje zonder snijden, snipperen, stampen of bakken. Deze zelf te maken mayonaise bijvoorbeeld, een fluitje van een cent, kinderwerk, een lachertje.

Zen Mayonaise

Zoek een hoge, smalle pot waar de kop van je staafmixer maar net in past. Zorg dat alle ingrediënten op kamertemperatuur zijn. Meet 2 deciliter zonnebloem- of koolzaadolie af. Breek een ei in de pot. Doe daar een eetlepel citroensap bij en een halve eetlepel dijon-mosterd. Een theelepeltje zout. Een scheutje van de olie. Zet de staafmixer in het mengsel en laat hem twee keer een seconde draaien. Giet dan de rest van de olie er bovenop. Zet de staafmixer op de bodem van de pot, zet hem aan en trek hem langzaam omhoog. Je ziet het gebeuren; hier wordt moeiteloos en met een noodgang mayonaise gemaakt. Als je niet helemaal tevreden bent kun je de staafmixer nog eens door het mengsel omhoog halen.

Soms probeert het leven toch roet in het eten te gooien, De mayonaise schift. Maar jij laat je niet van de wijs brengen. Meditatief zoemend maak je het bakje dat je gebruikt hebt schoon en je begint opnieuw. De geschifte mayo niet weggooien! Zelfde procedure; ei, mosterd, azijn alleen: in plaats van de olie gebruik je nu de geschifte mayonaise. Je zult zien dat het nu alsnog goed komt; lekkere dikke romige mayo en je hebt nu nog meer dan de eerste keer!

Deze mayonaise kan natuurlijk opgeleukt worden met respectievelijk fijngehakte knoflook, citroenrasp, peper, bieslook, peterselie, kappertjes of ansjovis, maar dat is funest voor de zen component. Wat dan wel? Mindful smullen. Zorgzaam en zeker heel royaal verdelen op een boterham met kaas en tomaat bijvoorbeeld.

Van beginner tot topmuzikant

Muziek Organisatie Noord

Door **Hannie Poletiek** Fotografie **Marinus Hillenga**

Muziek Organisatie Noord (MON) is een muziekcentrum in Groningen aan de Bieslookstraat. Het lijkt van buiten op een gewoon bedrijfspand, maar binnen bevinden zich twintig omgebouwde oefenruimtes. Hier kan men ongestoord muziek maken, opnemen, optreden, dansen, zingen en er is een gezellige bar. Ruud de Vries heeft dit bedrijfspand vijftien jaar geleden omgebouwd tot oefenruimte voor allerlei soorten muziek. Nu is het een florerend bedrijf dat ook ruimte biedt aan dagbesteding en beginnende bands.

Zodra we plaats hebben genomen in de danszaal met podium, vertelt Ruud enthousiast: 'Ik kom uit de buurt van Emmen. Op vijfjarige leeftijd kreeg ik de keuze: sporten of muziek. Ik koos voor sport en werd een fanatieke voetballer. Dat muziek meer in mijn genen zit, wist ik toen nog niet. Het voetballen ging mij goed af, tot ik op een dag van de trap viel met een hernia tot gevolg. Ik woonde toen al op mijzelf en kruipend van de pijn door mijn huis bedacht ik mij, wat nu?' Deze val veranderde het leven van Ruud compleet. 'Voetballen was geen optie meer, ik moest iets vinden waar ik bij kon blijven zitten en dat werd drummen. Ondertussen studeerde ik rechten en begon mijn dubbelleven. Lessen en optredens namen veel van mijn tijd in beslag. Ik kreeg eerst muzikles van Teye Wijnterp, een bekende gitarist. Met hem beleefde ik een heel bijzonder optreden in café The Jam. Na een jaar verhuisde Teye naar Las Vegas en ging ik verder met lessen bij Heddy van der Laan, waar ik nog vier jaar heb gespeeld in workshops.'

Drummende jurist

Ruud is afgestudeerd als jurist, maar de muziek bleef een belangrijke rol spelen en als drummer had hij oefenruimte nodig. 'Het begon in garages, tussen de auto's. Ondertussen werkte ik bij Grontmij. De directeur zag mij niet staan totdat ik optrad op een personeelsfeestje met mijn band voor 2500 man publiek, waaronder enkele prominenten. Zo heeft mijn liefde voor muziek vaker het ijs gebroken bij mijn werkrelaties.'

Werk en optredens bleek een zware combinatie. 'Door de week maakte ik lange werkdagen en in het weekend

had ik optredens. Ik was laat op bed en moest vroeg weer op. Ik herkende mij goed in het boek van Hans Waterman *Drumsolo, 35 jaar te laat naar bed*. Dit heb ik zo'n vijftien jaar volgehouden, maar toen mijn werk me minder kon boeien ben ik gestopt om mij helemaal op de muziek te richten. Ik was toen veertig jaar.'

Van garage via Viadukt naar MON

Ruud is fulltime muzikant geworden en dacht na over de oefenplekken. 'Er waren niet veel plekjes om te oefenen in de stad. Ik ging weleens naar Het Viadukt, toen nog, in de Oosterpoort. Maar ik oefende ook bij one shooters: keldertjes, boerderij, garage, schuur en zelfs mobiele busjes. Ook bij Manfred aan de Pop Dijkemaweg en het oude RKZ kon ik terecht.'

'Ik heb veel beleefd in deze oefenruimtes. Het Viadukt bijvoorbeeld herbergde vooral de underground muziek. Dit is vooral eigen werk en daarnaast heb je de mainstream, dat is bestaande muziek, ik noem dit muziek waar je les in kunt krijgen. Misschien minder leuk, maar wel iets makkelijker. Van alle muziek is 80% mainstream, maar de bestaande oefenruimtes waren voor 80% voor de underground ingericht.'

Ruud had behoefte aan een veilige en goede oefenruimte voor mainstream muziek. En toen kwam zijn idee om een muziekruimte te maken, en zo is Muziek Organisatie Noord ontstaan. 'Om een pand te kopen had ik financiers nodig. Naast de Triodos Bank ben ik later ook heel goed geholpen door Frits van der Heijde, de voormalig eigenaar van de AH aan de Rijksweg. Ik had veel geluk met Frits, ik vroeg hem in de winkel of hij wilde financieren en hij zei gelijk "Ja Ruud, dat is goed". Hij kende mij en kende mijn aanpak, hij vond het een mooi bedrijf en zag dat ik een echte ondernemer was. Het heeft zeven jaar geduurd om dit centrum op te zetten, terwijl ik maar twee maanden had gekregen van het UWV. Dat waren dus zeven magere jaren waar ik zuinig aan moest doen.'

Voor elk wat wils

De medewerkers die overdag helpen, zijn hier ook als begeleiding voor de dagbesteding. 'We bieden cliënten rust in een prikkelarme omgeving. Ik vind het belangrijk om

respect te hebben voor elkaar en elkaar te zien als mens en niet als iemand met een stoornis. Sommige cliënten spelen een instrument en treden zelfs af en toe op. Ze krijgen weer zelfvertrouwen en structuur in hun leven.'

'Advocaten, bouwvakkers, directeuren, belastinginspecteurs, de gemeente, het UMCG, de bassist van Tina Turner, alle soorten muzikanten komen hier over de vloer om muziek te maken. Vele beroemde bands komen voor een optreden in Groningen hier oefenen, zoals Diep Triest, Typhoon, Korn, maar ook Bert Visscher en het Luthers Bach Ensemble en morgenavond komt Let's Swing rock-'n-roll-dansen.'

Fonds voor beginnende bands

'Muzikanten onder achttien jaar en boven vijftien jaar krijgen bij ons 50% korting. Dit om jongeren te stimuleren en ouderen moeten blijven musiceren. Ook komen er weleens mensen binnen die graag muziek willen maken en het budget

“
**Mochten de burens
je muziek niet
meer waarderen,
dan kun je hier
altijd terecht**

er niet voor hebben. We helpen iedereen. We ondersteunen jonge bands met ons Fonds totdat ze op kunnen treden en er middelen binnenkomen.' Mochten de burens je muziek niet meer waarderen, dan kun je hier altijd terecht. Van beginner tot topmuzikant, iedereen is welkom. ♦

WERK IN UITVOERING

Muziek als spiegel

Door **Michelle Wubs**
Fotografie **Frits Blom**

In een gezellige, lichte kamer in Zuidwolde zit Hildegard Sarrazin, omgeven door allerlei muziekinstrumenten. Vanaf 2013 geeft zij vanuit deze kamer vier dagen per week muziektherapie en vertelt hier vol enthousiasme over.

‘Muziek is als het ware een spiegel. Hoe iemand speelt zegt veel over hoe diegene in contact staat met zichzelf, anderen en hoe diegene zich voelt. Als iemand afwachtend is zal diegene op mij wachten met muziek maken en mij volgen in het ritme. Iemand die boosheid voelt maar die nog niet durft te uiten, zal misschien een zacht instrument kiezen waardoor er nog meer frustratie ontstaat. In muziektherapie komt dit naar boven en kan zo een goed beeld vormen over wat er speelt en hoe iemand eraan kan werken.’

‘Ik geef verschillende vormen van therapie, waaronder individuele therapie en relatie-therapie. Een voorbeeld van hoe muziek kan helpen bij relatieproblemen is hoe het spelen hun communicatie weergeeft. Eentje pakt een trommel en speelt hard, terwijl de andere de duimpiano pakt en zachtjes speelt. Degene met de duimpiano wordt overstemd door de trommel en zo kan je zien hoe ze aan hun (woordelijke) communicatie kunnen werken. De trommel zal wat zachter en rustiger moeten spelen en de duimpiano harder.

‘Muziek is echt een uitlaatklep en ook een soort vriend die precies begrijpt en spiegelt hoe we ons voelen. We kennen allemaal wel ‘dat ene nummer’ dat we opzetten als we willen huilen en de tranen niet willen komen. Zodra de eerste noten klinken beginnen de tranen te lopen, dat is zo mooi. Muziek werkt direct op je emoties en je gevoelens. Cliënten kunnen bij mij komen na bijvoorbeeld een doorverwijzing van hun psycholoog als ze moeite hebben om contact te maken met hun gevoelens. Zij praten zonder er iets bij te voelen of hebben nog geen woorden voor hun gevoelens. Dankzij muziek komen ze er wel bij. Hoe bijzonder is het toch dat muziek dat kan! Daar kunnen wij mensen, en ook ik als muziektherapeut, dankbaar gebruik van maken. Daarom ga ik graag nog jaren door met dit mooie vak.’

KUNST OP STRAAT

Ede Staal, de minstreele uut Grunn

Door **Natalja Oosterbaan** Fotografie **Marinus Hillenga**

Toen in 1998 de film *De Poolse Bruid* van Karim Traïdia uitkwam, keken veel Nederlanders plotseling met andere ogen naar de provincie Groningen. Ze zagen niet langer een winstgevende gasbel, maar de schoonheid van het Hogeland met haar brede luchten. En ze ontdekten nog iets anders: de muziek van Ede Staal.

Ede Staal was toen al decennialang wereldberoemd in Groningen. Hij overleed jong (44 jaar) en zijn muziekcarrière heeft maar zo'n vier jaar geduurd. Hij trad slechts een keer of twintig op en bracht maar één plaat bij leven uit. Ede Staal zong veelal in de Grunneger Toal over de provincie, over de Groningers en over de minder mooie kanten van het leven. Hij was een perfectionist die van zijn pianist een sobere begeleiding zonder poespas vroeg. Hierdoor stonden zijn stem, de melodieën, maar ook de kracht van zijn teksten op de voorgrond. Zijn muziek raakte veel Groningers diep in de ziel en maakte dat men weer trots was op de eigen taal en provincie. Hoewel geliefd bij leven kwam de echte grote roem na zijn dood.

Een van zijn nummers heet *De Hoaven van Delfziel*. Ede Staal beschrijft het aanzicht van Delfzijl – zijn laatste woonplaats en rustplek – bij thuiskomst over de Waddenzee. Op de zeedijk van Delfzijl staat tegenwoordig een kunstwerk ter ere van Ede Staal. De tien meter hoge, aarderode *Paal van Staal* rijst op als een vuurtoren. De eerste coupletten van *Credo - Mien bestoan* kronkelen er op een roestvrijstalen band omheen.

*Ik zai de vogels tegen d'oavendlucht,
Ik denk mien leven in 'n vogelvlucht,
Geef mie de nacht din heb ik onderdak,
Doarom, doarom zing ik.*

*Ik wait, der is 'n tied van komen,
En ook 'n tied van goan,
En alles wat doar tussen ligt,
Ja, dat is mien bestoan.*

Kunstenaar Chris Verbeek verbeeldde met het roestige staal zonder opsmuk de weerbarstige stem van Ede. Het lichtje bovenop symboliseert Staals bakenfunctie voor het Groningstalige lied. Gemeente Delfzijl besloot het monument op een eenzame plaats op de dijk te zetten, omdat Ede Staal zich graag afzonderde van de mensen. Bezoekers worden uitgenodigd om op deze bijzondere plek de couplettekst te lezen en wellicht hun eigen “bestoan” te overdenken.

Hoewel Ede Staal wel vergeleken wordt met Jacques Brel, heeft hij misschien meer raakvlakken met Georges Brassens. Minder expressieve performer en meer zingende dichter. Brassens ligt aan de Méditerranée begraven, Staal aan de Waddenzee.

BAGAGE

Door **Saffira Rijkee**

Meer mensen zullen er last van hebben, maar als wij op vakantie gaan moeten er, ondanks dat we ons elk jaar voornemen het écht binnen de perken te houden, héél veel spullen mee. Toen de kinderen klein waren was dat begrijpelijker: aankleedkussen, kinderwagen, campingbedje en een jaarvoorraad aan luiers nemen veel ruimte in. Maar ook nu dat allemaal niet meer mee hoeft kijkt partner met een meewarige – en steeds wanhopiger – blik naar de groeiende berg koffers, tassen, sportattributen, – inclusief zware dumbbells en kettlebells – spelletjes en boeken die mee moeten. Mijn “We hebben toch een dakkoffer?”, lijkt meestal niet echt te helpen.

Mijn vader grapte vroeger weleens dat wanneer oudste dochter en ik meedingen naar de camping, er binnen een uur een spoor van onze spullen in de tent lag. Dat is een talent dat ik aan alle dochters heb doorgegeven, en partner kan er ook wat van. Onze vakantiehuusjes/stacaravans/tenten zijn binnen de kortste keren vergeven van onze spullen. Partner en ik proberen wel orde te scheppen, maar een ander zou dit waarschijnlijk niet zien.

Vannacht droomde ik dat een gigantische spin uit de lucht kwam vallen. Niet ter grootte van een vogelspin: ter grootte van een vliegtuig. Ze pakte links en rechts mensen van de grond als een miereneter die mieren opdeft, en liet tegelijk haar reusachtige baby's vallen die op de grond achter vluchtende mensen aangingen. Wij kropen door ons Franse vakantiehuus, dat ineens niet meer aan een weg stond maar midden in een kolkende rivier waar gillende mensen in auto's in verdwenen, ons verstoppend voor de ogen van de spin en probeerend al onze spullen te verzamelen. Ze lagen óveral en het lukte niet om ze bij elkaar te krijgen. ‘We moeten hier wég!’, siste partner dringend. ‘Maar onze spullen!’, riepen dochters en ik in paniek, terwijl we lukraak dingen in tassen propten.

Toen ik wakker werd bedacht ik dat ik in het echt die spullen toch wel achter zou laten in het geval van een reuzenspin uit de lucht. En dat het in het echt best meevalt met inpakken, aan het eind van de vakantie. Partner is het er misschien niet mee eens, maar zo erg is het nou ook weer niet, weet ik nu.

S
T
O
P

D
E

T
I
J
D

Een stem VOOR TABOE

Door **Michelle Wubs** Fotografie **Mark Timmerman**

Veel mensen zullen haar wel kennen: Daisz (28), ook wel bekend als de Rappende Psycholoog. Op TikTok ging ze snel viraal met haar raps over mentale gezondheid. Zo viraal zelfs dat ze er uiteindelijk een bedrijf mee heeft kunnen opzetten: Happydaisz. Nu is ze met veel plezier en enthousiasme hard bezig om lastige onderwerpen bespreekbaar te maken.

Daisz is tijdens het begin van corona op TikTok gegaan na aansporen van haar vriend, ondertussen verloofde, Mike. Hij zei dat ze erg creatief en muzikaal is en het leek hem een goed idee dat ze dat op TikTok zou laten zien. TikTok was toen nog niet zo populair en ze was er eerst niet helemaal zeker over, maar is wel begonnen.

Ontstaan van Happydaisz

‘Voordat ik aan het werk ging heb ik psychologie gestudeerd en ik wou er wat mee, maar ik wou geen behandelend therapeut worden. In 2020 ben ik, nadat Mike het had voorgesteld, dus op TikTok gegaan en, ik weet het nog heel goed, op 8 september 2020 plaatste ik mijn eerste rap over mentale gezondheid. Het ging meteen viraal en ik kreeg veel positieve reacties. Ik was verbaasd, ook omdat dat de eerste keer rappen voor mij was. De volgende raps gingen ook viraal en op den duur werd ik benaderd door een jongerenorganisatie. Ze vroegen of ik wel een rap voor hen wou schrijven. Ik was meteen enthousiast en heb dat voor hen gedaan. Mike vroeg me of ik er mijn baan van wou maken. Ik heb het aanvankelijk gratis gedaan om te kijken hoe het was, maar nadat ik vaker gevraagd werd heb ik er wel een baan van gemaakt, daar is Happydaisz uiteindelijk uit ontstaan!’

Happydaisz

‘Op het moment doe ik van alles met mijn bedrijf. Ik schrijf teksten, onder andere gedichten en raps voor organisaties, ik breng muziek uit, ik geef workshops, ik treed op. Dat optreden gaat van symposia tot optreden op de Grote Markt tijdens oudjaarsavond, superleuk. Ik heb ook twee keer voor Máxima opgetreden. Daarnaast doe ik ook wrap ups van events. Dan schrijf ik een rap over de kern van wat er gebeurd is of over de kern van de boodschap die gebracht werd. Dit heb ik vorig jaar bijvoorbeeld gedaan voor een event van de communicatieafdeling van de politie. Ook heb ik een eigen rubriek bij RTV Noord. Hiervoor schrijf ik

ongeveer om de week een rap.

‘Veel van de onderwerpen voor mijn teksten en raps zijn onderwerpen die normaal “taboe” zijn. Ik schrijf veel voor jongeren, maar ook breder. Zo heb ik een keer een rap geschreven over urineverlies bij vrouwen. Veel vrouwen hebben daar last van, maar er wordt zo weinig over gepraat. Nadat ik gerapt had kreeg ik allemaal positieve reacties van vrouwen die daarmee zitten en dat was natuurlijk heel fijn. Als je weet dat je niet alleen bent, wordt het minder een ding om je voor te schamen.’

Onderwerpen

‘Voor onderwerpen voor mijn teksten, liedjes en raps haal ik inspiratie uit mijn eigen ervaringen en dingen die ik meekrijg. Zelf heb ik, net als veel mensen, mentaal minder stabiele periodes meegemaakt dus daar haal ik veel onderwerpen uit. Ook haal ik inspiratie uit mijn psychologische achtergrond. Daarnaast spreek ik ook veel met jongeren online. Uit al die verschillende verhalen komen allemaal losse puzzelstukjes waar ik uiteindelijk een, ja, grote puzzel van kan maken waar dan een tekst uitkomt. Ook schrijf ik over de actualiteit, zoals toen Limburg onder water stond en toen Peter R. de Vries werd neergeschoten en Nederland in rep en roer was. Door de onderwerpen in mijn muziek probeer ik verbinding tussen mensen te maken, voor specifieke doelgroepen als jongeren, maar ook algemener.’

Opleiding?

‘Nee, ik heb nooit een muziekoopleiding gevolgd. Ik heb wel altijd van zingen gehouden en nooit gedacht dat ik dat professioneel zou gaan doen. Ik vond dat je de beste zangeres moest zijn daarvoor, ‘of je kunt het of je kunt het niet’ was mijn instelling. Daar ben ik nu wel van teruggekomen.’ ‘Muziek schrijven heb ik mezelf aangeleerd. Het eerste nummer schreef ik toen ik tien was, samen met mijn moeder. Het tweede nummer dat ik echt zelf heb geschreven was toen ik veertien was. Met dat nummer

Als je weet dat je niet alleen bent, wordt het minder een ding om je voor te schamen

heb ik meegedaan met het Junior Songfestival en mocht toen door naar Hilversum voor de volgende ronde, maar verder dan dat ben ik nooit gekomen. Wel had ik dat natuurlijk mooi in de pocket! Verder gaf mijn pianodocent me het huiswerk om een eigen nummer te schrijven omdat ik bladmuziek lezen maar niks vond. “Al gaat het over een baksteen” zei hij, en dat heb ik ook gedaan. Nu maak ik nummers op bijvoorbeeld een YouTube-beat of doe ik eerst a capella en maak ik er later muziek onder. Gitaar speel ik een beetje dus die gebruik ik ook wel, en dan mijn piano.’

Dankbaarheid

‘Het meest bijzondere van alles wat ik meemaak vind ik de reacties van mijn fans, als ze zeggen wat ze hebben aan mijn muziek. Een verpleegkundige had een keer een van mijn nummers laten horen aan haar patiënt en die patiënt had later contact met mij opgenomen en vertelde me hoe ze door mijn nummer toch de energie had om uit bed te komen en zelfs om te ontbijten! Nou, daar kan een concert voor de koningin eigenlijk niet tegenop!’ ♦

De Melodie van het Recht

Door **Niek Heidanus**

Het is misschien moeilijk voor te stellen dat de hardheid van wetten en de harmonie van muziek samen kunnen komen in een melodie van het recht. Het rechtssysteem, met zijn formele structuren en rigide regels, lijkt op het eerste gezicht een onwaarschijnlijke partner voor de vrijheid van expressie en creativiteit die de muziek biedt. Toch heeft muziek door de geschiedenis heen bewezen dat ze een krachtig instrument is voor sociale verandering en juridische strijd.

Neem bijvoorbeeld *Strange Fruit*, het indringende protestlied uit 1939 tegen lynchpartijen in de Verenigde Staten, dat uitgroeide tot een symbool van verzet tegen racisme en onrecht. Het lied, gezongen door Billie Holiday, bracht de gruwelijke realiteit van lynchen op indringende wijze onder de aandacht van een breed publiek en leidde tot verontwaardiging en actie.

In 1962 gaf Bob Dylan met zijn *Blowing in the wind* een wake-up call voor de mensheid om op te staan tegen de kernwapenwedloop. De Amerikaanse Burgeroorlog, de schrijnende ongelijkheid en het lelijke racisme bepaalden destijds de maatschappelijke discussie en die komt terug in zijn teksten.

Mr. N.A. (Niek) Heidanus, Advocaat bij FORUM Advocaten & Rechtsanwalt te Groningen

Het woeste lied *Born in the U.S.A.* van Bruce Springsteen is een protestsong over de eindeloze oorlog in Vietnam, die zoveel mensenlevens kostte. Springsteen is naar eigen zeggen nooit zo politiek bevoegen in zijn songs, maar de Vietnamoorlog was voor hem te groot om te negeren. Daarvoor schreef Boudewijn de Groot in 1966 het protestlied *Welterusten meneer de president*, een politiek nummer over dezelfde zinloze oorlog in Vietnam dat hoog in de hitlijsten terechtkwam. Het mooie bewijs dat je sociale thema's kunt vertalen naar pakkende muziek.

Harrie Jekkers, de zanger van het Klein Orkest, kreeg inspiratie voor het welbekende liedje *Over de muur* toen hij bij Checkpoint Charlie stond te wachten om toegelaten te worden tot Oost-Berlijn. Jekkers moest lang wachten voor de grenscontroles en daar zag hij dat vogels wel gewoon vrij de grens konden oversteken.

Maar protestliederen zijn niet alleen historische kunstwerkjes, ze blijven relevant in de moderne wereld van vandaag. Van liedjes die protesteren tegen zinloos geweld tot hymnen die oproepen tot gendergelijkheid, muziek blijft ook dienen als een stem voor de stemlozen en een vuist tegen verdrukking en onrechtvaardigheid.

Er zijn bovendien mooie voorbeelden van liedjes die aanvankelijk niet als protestnummers geschreven zijn, maar in het latere gebruik wel tot sterke protestliederen uitgroeiden. Denk aan *Iedereen is van de wereld* van *The*

Scene, dat onbedoeld een antiracistische klassieker werd, of *Het het nog nooit zo donker west* van Ede Staal, dat al meermaals een rol speelde in het protest tegen de aardgaswinning in Groningen.

Terwijl sommige liederen worden omarmd als uitingen van vrijheid en democratie, worden anderen gezien als opruiend of subversief en worden ze onderdrukt door autoriteiten die bang zijn voor de kracht van muziek om mensen te mobiliseren. Muziek kan mensen immers verbinden, ontroeren en raken tot in het diepst van de ziel. Ze kan een boodschap overbrengen, opzweepen of mensen in beweging brengen. Niet voor niets censureren despoten en dictators sommige muziek het liefst. In de Sovjet-Unie en nazi-Duitsland werd protestmuziek verboden, en ten tijde van de Gouden Eeuw werd het slaven verboden om muziek te maken op plantages. Zodoende werd muziek een subtiele vorm van verzet.

Dus laten we zelfs de moeilijke noten aanvaarden en de melodieën van protest omarmen. Laten we samen strijden voor een meer rechtvaardige toekomst, op het ritme van de muziek en de melodie van het recht.

Privé

Eén van mijn geneugten is het doornemen van bladen als *Story* en *Privé*. Vandaar dat ik me vorig jaar heb aangemeld bij de bloedbank Sanquin. Een beetje wachtruimte kan niet zonder respectabel roddelblad, daarom nam ik de gok.

Die gok pakte goed uit, want in de lectuurbak lagen zowel *Weekend*, *Privé* als *Party*. Gelegen aan het infuus las ik dus over het gebroken been van Patricia Paay, na een val van de trap. Pijnlijk en lastig, want ze zat na het overlijden van haar vader toch al in een moeilijke situatie. Gelukkig had Paay tijdens haar jaren in Amerika (met Adam Curry) veel aan fitness en aerobics gedaan, zodat ze haar lichaam goed kende en op eigen kracht de verslappende spieren weer wist aan te spannen. De behandelend arts vond haar daarom een “medisch wonder”, iets wat Paay zelf ook wel vond.

Onlangs werd ik weer opgeroepen voor een donatie. Ik had er zin in, want afgezien van het been van Patricia Paay was ik benieuwd hoe het was met de Frederik X, de nieuwe koning van Denemarken. Naar het schijnt is hij nogal emotioneel. Zou hij ook huilen als hij verliest met *4 op 'n rij* of bij de aftiteling van een romantische comedy? Ons eigen koningshuis hield me natuurlijk ook bezig. Eerder las ik dat Amalia weleens een filtersigaret rookt, nu was ik benieuwd of ze al was overgaan op zware shag.

Maar zowel *Weekend*, *Privé* als *Party* lagen niet meer in de lectuurbak van Sanquin. In plaats daarvan moest ik het doen met nietszeggende magazines als *Top Gear* en *HELDEN*. Pijnlijk voor mij, want afgezien van de chinees en de kapper kom ik weinig in wachtruimtes. Zou het te maken hebben met de interne machtsstrijd in het UMCG tussen artsen en verplegers? Doktoren zouden liever *Arts en Auto* en *Quote* in de bak hebben liggen, maar verplegers liever *Kampioen* en *Happinez*. *Top Gear* en *HELDEN* was dan een zwaarbevochten compromis, waar iedereen tevreden mee moest zijn.

Fijn voor hen, maar de gevolgen zijn desastreus. Ik ben nu namelijk gedwongen vaker naar de chinees te gaan, wat mijn gezondheid op termijn schaadt. Hierdoor moet ik medicijnen slikken en beland ik vaker in het ziekenhuis. Dat is duur voor zowel mij, het ziekenhuis, de bloedbank als de samenleving. Alleen maar slachtoffers, stel ik. Sanquin moet daarom zijn verantwoordelijkheid nemen en de geneugten van donoren respecteren.

JAAP KROL

Monitor dakloosheid Groningen

Het gaat om het gesprek

Door **Hannie Poletiek** Fotografie **Kevin Bekkering**

Al twintig jaar onderzoekt de gemeente de dakloosheid in Groningen. Met de monitor tellen ze ieder jaar het aantal dakloze personen in de provincie Groningen en volgen de ontwikkelingen. Frans Oldersma, onderzoeker, werkt al zestien jaar aan deze monitor en Dieuwertje de Jong, beleidsadviseur, vertaalt de cijfers naar beleid.

In een overlegruimte afgezonderd van de wat onrustige werkplekken vertellen ze vol enthousiasme over hoe ze de dakloosheid in beeld krijgen en de gegevens vertalen naar beleid. Dieuwertje werkt nu een jaar in dienst van de gemeente Groningen aan de advisering over dit beleidsthema. Daarvoor werkte ze in de Maatschappelijke Opvang als maatschappelijk werker en later in het management. Ze weet goed hoe het in de praktijk gaat: 'Veel dak- en thuisloze mensen trekken naar de stad en er wordt steeds meer aandacht besteed aan een goede opvang van dakloze mensen en adequate hulp in de regio.' Frans is sociaal psycholoog en werkt aan de monitor dakloosheid. Dit doet hij vanuit de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) van de gemeente Groningen. De afdeling OIS doet vooral onderzoek voor de gemeente Groningen en soms ook voor andere gemeentes. 'We hebben ook een panel dat bestaat uit zo'n 11.000 inwoners. Naast panelonderzoek doen we ook veel andere onderzoeken, bijvoorbeeld naar armoede, leefbaarheid en sport. Heel divers.'

Monitor dakloosheid Groningen

Groningen is een voorloper in het monitoren van dakloosheid. Het is begonnen toen de voormalige wethouder René Paas in 2003 opdracht gaf de problematiek in beeld te brengen. 'Hij werkte toen al aan een plan om dakloosheid te voorkomen. En als mensen toch dakloos werden, de dakloosheid zo snel mogelijk te verhelpen. Om te weten om hoeveel mensen het nou precies ging gaf hij opdracht voor de monitor.' Voor een goede monitor is een heldere definitie van dakloosheid onontbeerlijk. 'Wij tellen mensen die overnachten in de maatschappelijke opvang, zijn

geregistreerd als buitenslaper of mensen die in verband met dak- of thuisloosheid een briefadres gebruiken. Hiervoor werken we goed samen met de partners van de maatschappelijke opvang die deze gegevens registreren.'

Ontwikkelingen dakloosheid

Uit het rapport dat OIS in juli 2023 uitbracht over de periode 2018-2022 blijkt in Groningen een afname van 850 geregistreerde dakloze mensen in 2018 naar 708 in 2022. Ook is vastgesteld dat minder dakloze mensen voor overnachting gebruikmaken van opvangvoorzieningen. Binnen deze groep is een toename te zien van het aantal buitenslapers. Binnenkort verschijnt een nieuw rapport over de vijf jaren 2019-2023. De verwachting is dat er dan een toename is van het aantal dakloze mensen. 'Bij een monitor is het heel belangrijk om steeds op dezelfde manier te meten, anders worden er appels met peren vergeleken en daar heb je niet veel aan.' Frans voegt toe: 'We missen in onze telling de mensen die buiten beeld van hulpverlening blijven zoals buitenslapers in de regio, dakloze mensen zonder briefadres die tijdelijk onderdak krijgen bij familie, vrienden of kennissen, en andere dakloze mensen die niet worden geregistreerd. Als er berichten verschijnen over een toename, dan lijkt dat vooral te gaan om niet-geregistreerde dakloze mensen. Dat signaal nemen we serieus. Om inzicht te krijgen in deze groep mensen zullen we veel tijd moeten steken in aanvullend onderzoek.'

In 2023 is in Nederland gestart met een nieuwe telmethode die zich vooral ook richt op het in beeld brengen van niet-geregistreerde dakloze mensen. Dat is heel interessant en deze ontwikkeling volgen we op de voet, net als de opbouw van de landelijke monitor dakloosheid. 'We worden regelmatig gevraagd om mee te denken. Onze jarenlange kennis over monitoring van dakloosheid is dan waardevol.' Dieuwertje vult aan: 'Om de cijfers te duiden is het gesprek met de partners van de maatschappelijke opvang belangrijk. Het is goed om te horen hoe betrokkenen aankijken tegen de ontwikkelingen volgens de monitor en deze naast de signalen vanuit de praktijk te leggen.' >>>

Van cijfers naar beleid

‘Het programmateam Beschermd Wonen en Opvang organiseert en adviseert over beleid op het gebied van dak- en thuisloosheid. We doen dit voor tien gemeentes in de provincie Groningen.’ In het coalitieakkoord “Het begint in Groningen. Voor wat echt van waarde is” (2022-2026) stelt de gemeente Groningen dat een dak boven je hoofd een basisbehoefte is. Daarom wordt geïnvesteerd in goede winteropvang en in een toekomstbestendige opvang voor dakloze mensen. Dit sluit ook mooi aan bij het Nationaal Actieplan Dakloosheid “Eerst een thuis” waarin de ambitie is een thuis voor iedereen in 2030. Dieuwertje: ‘Wij adviseren gemeentes in onze provincie over hoe ze hun doelen kunnen bereiken. We zorgen dat onze adviezen aansluiten bij de landelijke ambitie. Het is belangrijk dat er een beweging komt naar wonen in plaats van opvangen. Dit is wel een uitdaging met het huidige woningtekort.’

Mensen achter de cijfers

Frans heeft inmiddels heel bijzondere (ex)dakloze mensen leren kennen. ‘Ik ben geïnspireerd door hun verhalen, door hun kijk op het leven en de wilskracht om er het beste van te maken. Ik vind het belangrijk dat we blijven luisteren naar hun verhaal, we moeten ze niet aan hun lot overlaten. Door met dakloze mensen contact te maken verdwijnen vooroordelen.’ De Riepe is voor Frans een belangrijk middel voor erkenning van deze doelgroep. ‘Ik koop iedere maand De Riepe en maak een praatje met de verkoper, soms koop ik wel twee of drie, deze leg ik dan ergens neer voor mijn collega’s.’ Achter de cijfers schuilen mensen met een boeiend verhaal en een bijzondere geschiedenis. ♦

KAN DIE MUZIEK WAT ZACHTER!?

WIJ PROBEREN GELEZEN TE WORDEN!!

TEEN BOULOGNE 2024

Kruiswoordcrypto

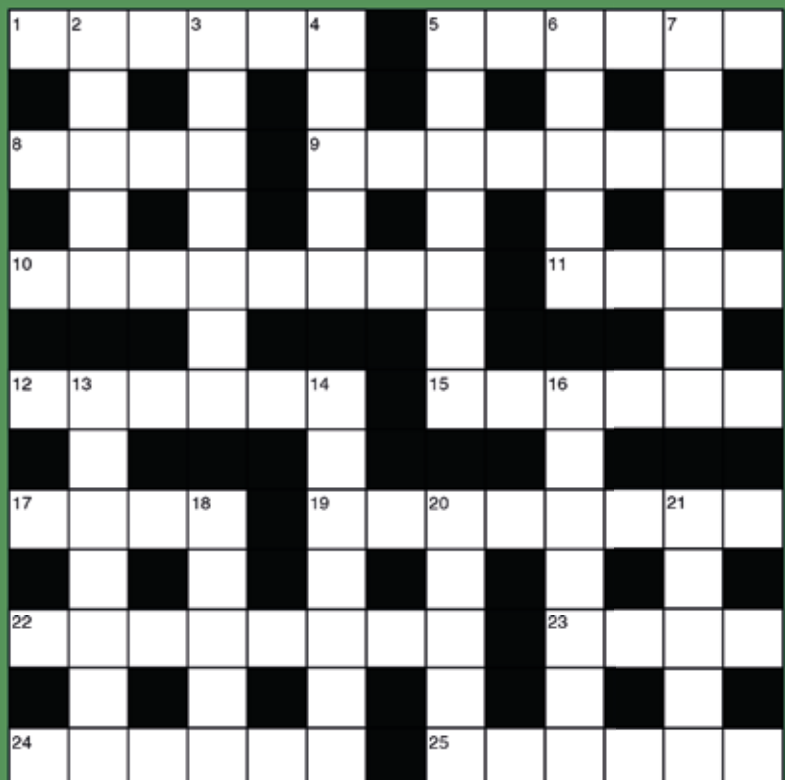
Door Luuk Kobes

Horizontaal

- 1 Pijnlijke groeiwijze
- 5 Soort van blauwdruk
- 8 Geschikte broederschap
- 9 Tijdelijk een gelijk aantal
- 10 Legerleider 11 Wielerronde
- 12 Lekkerbekkie 15 Stoppen en aftaaien
- 17 Bankpartner 19 Waterdier
- 22 Een belangrijke bewaarplaats
- 23 Meisjesnaam 24 Gevaarlijke tip
- 25 Klap veur de kop

Verticaal

- 2 Vierkaart voor de schouwburg
- 3 Onderdeel 4 Centraal onderwerp
- 5 Onder lat en tussen palen
- 6 Omvangrijk 7 Prepraktijkkennis
- 13 Al het geld spenderen aan cosmetica
- 14 Apocalyps 16 Toetsenbord
- 18 Griekse eindletter 20 Vangtouw
- 21 Graansoort

De oplossing vindt u op pagina 27

HOROSCOOP

Illustratie Elena Stepanova

Steenbok 22 december-20 januari

De maand staat voor de Steenbok in het teken van verlies. Maar wees niet bang, het een maakt plaats voor het ander, in de nabije toekomst wachten enorm waardevolle nieuwe ontmoetingen. *"When alone, look at the sky my dear, I am not every fallen star"* David Lynch & Lykke Li – *I'm waiting here*

Waterman 21 januari-19 februari

Als Waterman ben je altijd op zoek naar nieuwe uitdagingen en belevenissen, maar houd deze maand wat energie achter de hand, er kan zich een onverhoopte toestand aandienen. Beter om voorzichtig te zijn dan onbeslagen ten ijs te komen. *"Big ships are approaching the docks"* The Go Getter – *The Black Keys*

Vissen 20 februari-20 maart

Je kunt de lentekriebels nauwelijks in toom houden en bent vrolijk en hyperactief. Je zult merken dat dit aanstekelijk werkt en je omgeving zal enorm veel energie en vreugde uit je gezelschap halen. *"Impossibilities out the door, I won't be needin' them no more"* Laredo – *Band of Horses*

Stier 21 april-20 mei

Het gevoel dat je ergens in gevangen zit kan ook komen doordat je zelf bang bent om los te laten. Als je in de spiegel kijkt, wil je dan jezelf zien, of het ideaalbeeld van een ander? *"Never leave me, walk close beside me"* Dry and Dusty – *Fever Ray*

Tweelingen 21 mei-21 juni

Je draagt gevoelens van wrok met je mee voor iemand die je dierbaar is. Een oplossing lijkt ver weg, maar raak er niet door verbitterd. Waarschijnlijk weet je zelf niet eens hoe het goedge maakt kan worden. *"People say I'm to blame, I guess I think it's a shame"* He's Alright – *Kurt Vile*

Kreeft 22 juni-22 juli

De lente haalt het zorgzame in de Kreeft naar boven. Kijk goed om je heen, het geluk van het nieuwe, jonge leven zal ook jouw wereld mooier maken. *"We will rest upon the ground, and look at all the bugs we found"* We're Going To Be Friends – *The White Stripes*

Leeuw 23 juli- 23 augustus

Probeer deze maand eens stil te staan bij het leven van een ander. De keuzes en het noodlot die een mensenleven hebben gevormd. Hoe anders had jouw leven eruit kunnen zien? *"[...] and ended up some kinda addict or a loser or some kinda psychopath"* Just Like You – *Viagra Boys*

Maagd 24 augustus-22 september

De jeugd is vergankelijk en je wordt steeds vaker met de dood geconfronteerd. Natuurlijk is het verdrietig maar de melancholie is er nooit zonder de mooie herinneringen. In je herinneringen kunnen mensen voor altijd blijven bestaan. *"And I will never, never, never grow so old again"* Sweet Thing – *Van Morrison*

Weegschaal 23 september-23 oktober

Weegschaal, probeer deze maand eens jezelf op de eerste plek te zetten en doe de dingen op jouw eigen manier. Jij bent de enige die jezelf kan definiëren, niet een ander. *"It's a new road, I follow, where my mind goes"* Love My Way – *The Psychedelic Furs*

Schorpioen 24 oktober-22 november

Onbeantwoorde liefde doet enorm pijn. Nog pijnlijker is het beseft dat je het altijd uit de weg bent gegaan. Heb je echte liefde gekend? Wees niet bang om afgewezen te worden en laat je gevoel spreken. *"Comme si j'n'existais pas, elle est passée à côté de moi"* Aïcha – *Cheb Khaled*

Boogschutter 23 november-21 december

Het alledaagse kan je soms opbreken. Maar wees je bewust van de offers die je gemaakt hebt om te komen waar je bent, en wees trots op jezelf. *"I broke a promise to myself, to ride the throttle till the wheels came off"* Molotov – *Jason Isbell and the 400 Unit*

Ram

21 maart-20 april

Je kunt de liefde niet forceren. Soms ontstaan de mooiste dingen vanzelf. Ga rustig je gang, het komt op je pad wanneer het tijd is. *"I've been looking for a lover but I haven't met her yet, she'll be nothing like I picture her to be"* Lookin' for a Love – *Neil Young*

HET HEILIGE BIJ BACH

Door Wietske Aupers Illustratie Robby Bakker

‘Ik weet niet meer waar of wanneer ik voor het eerst iets hoorde van Bach, maar ik was verkocht. Het was een uitvoering van de Matthäus-Passion. Ik ging met iemand mee, die kende mij goed, dus hij had zakdoekjes meegenomen. Nog steeds als ik Bach hoor, krijg ik tranen in mijn ogen. Ik voel me op zo’n moment niet zielig, ik voel dat die muziek iets heiligs heeft. Ik heb het ook als ik de bijbel lees.’ >>>

De 83-jarige man zoekt naar woorden en graaft in zijn herinnering. Daar zit niet alles geordend op een rijtje. 'Ik leef het meest in mijn binnenwereld. Daarin word ik wakker. Pas als ik koffie heb gedronken en de krant heb gelezen, ontwaak ik ook in de wereld om me heen.'

'Als kind al voelde ik onbewust aan dat het denken mij van het goddelijke afhoudt. Daarom duwde ik het weg.' Toch slaagde hij voor de mulo. 'Aan het eind van het laatste jaar zei het schoolhoofd: "Doe maar geen examen, je haalt het toch niet." Dat leek te kloppen, maar onverwacht ontwaakte het denken. Ik ben gaan leren, heb toch examen gedaan en slaagde als een van de besten.' Hij ging aan de slag als administratief medewerker. Dat duurde niet lang: 'Het geestelijke houdt mij te veel bezig om een studie of baan lang vol te houden. Ik heb een tijd aan de lopende band gewerkt. Dat vond ik prettig, want dat was zo eenvoudig dat ik mij met het geestelijke kon bezighouden.' Hij weet nog dat hij een tijdje woonde in de kelder van een flat. De burens maakten bezwaar, maar van de woningbouwvereniging

mocht hij blijven, als hij op zoek ging naar een woning. Met hulp van Terwille is hem dat gelukt.

Over zijn religieuze en muzikale gevoelens kan hij makkelijker vertellen dan over zijn leven. 'Ik houd van veel muziek, maar het mooist vind ik Bach. Ik heb thuis cd's van hem, maar daar luister ik weinig naar. Ik wacht tot ik innerlijk een grote behoefte heb zoiets te horen. Zijn muziek begint vaak heel subtiel en langzaamaan ontstaat er iets. Ik noem dat het heilige.' Hij gaat bijna elk jaar naar de Matthäus-Passion. Hij kan een concert en wat cd's betalen omdat hij zuinig leeft: 'Ik heb thuis geen gas of licht. Met een beetje extra kleding heb ik het voldoende warm. Aan het eind van de dag haal ik vijf dagen per week bij een bakkerij het overgebleven brood op, en zaterdag de vis die op de markt is overgebleven. Ik heb de hongerwinter meegemaakt. Weggooien is voor mij geen optie.' Een aanbod voor een broodje op kosten van De Riepe slaat hij af. Hij kan straks bij de dagopvang twee boterhammen krijgen en heeft nooit voor twee uur 's middags honger. 'Ik ben gemaakt voor het niet-stoffelijke.'

DE RIEPE BUSINESSCLUB

De bedrijven in dit overzicht ondersteunen De Riepe. Wilt u als bedrijf ook bijdragen? Dat kan, neem gerust contact met ons op: 050-5791818 (09:00-13:00 uur).

Aksion

Als de zon, tekentherapie

Bike Centre Dik, Groningen

Dagblad van het Noorden, (NDC mediagroep)

De Huismeesters, Groningen

Digno BV, Haren

Doesburg autoverhuur, Groningen

Dunk

Forum Groningen

Gemeente Groningen SoZaWe

Groninger Seaports

Groninger Kredietbank

Kluzzenbedrijf Jan

Kompas Zuidlaren

Lotus uitvaart, Thesinge

Bewindvoering en inkomensbeheer

Tekentherapie, opleiding en begeleiding

Van ventiel tot helm

Nieuws uit Groningen/Drenthe

Woningcorporatie stad Groningen

Informatietechnologie

Van sjoerband tot aanhangwagen

Deskundigheid in de geestelijke gezondheidszorg

Boeken, films en events

WIJ is dichtbij

Havendienstverlening

Sociale hulpverlening

Veur putjederij in en omt hoës

Specialist in financiële zorgverlening

Uitvaartverzorging en -begeleiding

Metaware BV, Groningen

New Nexus, Tynaarlo

Noorderlink, Groningen

Noorderpoort, Groningen

Old Burger Weeshuis, Leeuwarden

't Oortje Sieraden, Groningen

Praktikos, Assen

Preventief Veiligheidsdiensten BV, Groningen

Rijschool Gerald, Peize

Rottinghuis aannemingsbedrijf BV, Groningen

Schaap Strafrechtadvocaten, Groningen

Schilders de Vries, Groningen

Stichting Terwille, Groningen

Tandartsenpraktijk De Verbetering, Groningen

Willem Rietman Interieur Tynaarlo

Cloudoplossingen managementsystemen

IT consultancy- en adviesbureau

Vacatures Noord Nederland

Beroepsopleiding in Groningen/Drenthe

Ontwikkelen op sociaal, cultureel gebied

Oorbellspecialzaak

Trainingsbureau

Gastvrij beveiligen

Auto- en motorrijdschool

Allround bouwbedrijf in het Noorden

Strafrechtadvocaat

Sterk in duurzaam ondernemen

Vrij van verslaving

Gezond begint in de mond

Meubilar op maat

OPVANGINSTELLINGEN

Volgende maand in De Riepe:

Hospice Gasthuis Groningen

Hospice Gasthuis Groningen is een kleinschalig bijna-thuis-huis waar iedereen op zijn eigen manier zijn laatste levensfase door kan brengen. 25 jaar geleden is het Hospice aan de Eendrachtskade NZ geopend en sindsdien zijn hier 1035 mensen gestorven omringd door liefde en aandacht. 'Ons huis biedt plaats aan zes terminale patiënten en is helemaal in handen van vrijwilligers. Wij werken onafhankelijk van de overheid, hierdoor kunnen we onze eigen regels stellen. We vinden het belangrijk dat de gasten in alle vrijheid en naar eigen inzicht hun laatste dagen kunnen doorbrengen.'

En verder:

- Verslaving en (on-)vrijheid
- Oekraïners in Marum

Deze zal verschijnen rond
1 mei 2024

Oplossing puzzel van pagina 23

Nu ook op social media

@de_riepe

@deriepe

Scan mij!

GRONINGEN

GRONINGEN

Dagopvang
Leger des Heils
Spilsluizen 5
9712 NR Groningen
tel. 050-312 21 22
ma, di, do, za, zo 10:30-17:30 uur
wo, vr 10:30-21:00 uur

Twaalfde Huis
Eemskanaal Noordzijde 32a
9713 AB Groningen
tel. 050-579 78 45
Ma t/m vr. 9.30-16.30 uur

Bescherm Wonen (Vast&Verder)
Damsterdiep 267, 9713 EE Groningen

24-uurs opvang
Algemene opvang
Van Heemskerckstraat 75
9726 GH Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wender.nl

Hoendiephuis voor jongeren
Noorderstationsstraat 88
9717 KR Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

Wonen Schoolstraat
Woonvoorziening (Bescherm Wonen)
Schoolstraat 11
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

LIMOR woonvoorziening Hiddemaheerd
Hiddemaheerd 112
9737 KX Groningen
tel. 0900-4857545
058-215 16 94, www.limor.nl

Nachtopvang
Schoolstraat 9
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl
dagelijks 21.00-10.00 uur
zon- en feestdagen van 21.00 tot 11.00 uur
Aanmelden en binnenkomen om te kijken
of er plek is kan vanaf 21.00 uur tot 23.00
uur. Ook kun je maandag t/m vrijdag tussen
10:00 uur en 11:00 uur aan de Schoolstraat 3
langskomen om je aan te melden.

APPINGEDAM
LIMOR woonvoorziening
Vangnetvoorziening Cornelis Albertsstraat
Cornelis Albertsstraat 7
9901 EJ Appingedam
tel. 0900-4857545
www.limor.nl

HOOGEZAND
Wonen Hoogezand
Mansholtstraat 1-a
9602 SB Hoogezand
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

VEELERVEEN
Reïntegratie-centrum
De Spetse Hoeve
Spetsebrugweg 4
9566 TK Veelerveen
tel. 0597-541 341

VEENDAM
24 uren opvang
LIMOR Woonvoorziening
Burgemeester Bosscherstraat 10
9641 NG Veendam
tel. 0598-615111
www.limor.nl

LEEK
Crisisopvang Leek
Oldebeweg 61
9351 PC Leek, tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

WINSCHOTEN

Dagbesteding Werkpro
Papierbaan 60
9672 BH Winschoten
tel. 059-743 3004

DRENTHE

ASSEN

Kommarin
Maatschappelijke Opvang voor
dak- en thuislozen Assen
Havenkade 16
9403 AH Assen
tel. 088-8393381

Openingstijden:
Dagopvang:
ma t/m vr 10:00-15:00 uur
Nachtopvang:
dagelijks 21:00-09:00 uur

Leger des Heils
Kortdurende opvang en beschermd wonen
Maria in Campislaan 257
9406 JG Assen

EMMEN

Dagopvang
Leger des Heils
Verlengde Spoorstraat 11
7811 GA Emmen
tel. 0591-658 233
Geopend ma t/m vr. 10.30-16.30 uur

Leger des Heils opvang Emmen
Weerdingerstraat 204
7822 BK Emmen
tel. 088-065 22 40

Leger des Heils
De Breehof - Bescherm wonen
Zijtak Westzijde 125
7833 BE Nieuw-Amsterdam

HOOGEVEEN

Dagopvang
Beukemaplein 14
7906 AK Hoogeveen
ma tm vr. 10.30-16.30 uur

FRIESLAND

DRACHTEN

Wonen Drachten
Stationsweg 118
9201 GS Drachten
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

LEEWARDEN

Dagopvang
Leger des Heils
De Tuinen 32
8911 KE Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
geopend 10.00-16.00 uur
(woensdag 12.00-16.00 uur)

DAC Leeuwarden
Zuidergrachtswal 15-16
8933 AD Leeuwarden
tel. 0591-648 261
geopend 10.00-16.00 uur
www.wender.nl

Algemene Opvang
Nieuwegeweg 3
8911 LK Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

d' Ambacht
Cornelis Trooststraat 48
8932 BR Leeuwarden
tel. 058-299 99 30
dambacht@werkpro.nl

Huis voor Jongeren
Huizumerlaan 101
8934 BE Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Zorgopvang
J.H. Knoopstraat 2
8933 GS Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Hoekstersingel
Hoekstersingel 51-53
8922 AM Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Bonifatiusplein
Bonifatiusplein 19
8911 JT Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Nachtopvang
Oostergoweg 1 (Wirdumerpoort)
8911 MA Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Aanloophuis Leeuwarden
Bagijnestraat 36
8911 DR Leeuwarden
tel. 058-212 72 37
www.aanloophuisleeuwarden.nl

**LIMOR Crisisopvang en
woonvoorziening de Kei**
De Kei 5
8918 AR Leeuwarden
tel. 0900-485 7545
www.limor.nl

ENGWIERUM

Leger des Heils
Bescherm Wonen
Fjellingsreed6
9132 EN Engwierum

BURGUM

Crisisopvang Burgum
Prinses Margrietstraat 63
9251 HB Burgum
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

HEERENVEEN

Aanloophuis de Brege
Herenwal 2
8441 AZ Heerenveen
0513-625 926
www.aanloophuisoerdebregge.nl

SNEEK

Sociaal Pension Sneek
Lemmerweg 53
8606 AA Sneek tel. 0591-648 261
www.wender.nl

De Herberg

Vier kamers voor dak- en thuislozen,
verblijf maximaal 2 maanden
Kloosterdwarstraat 3
8603 AG Sneek
Herbergtelefoon: 06-235 415 65

LIMOR Crisisopvang

Gonggrijpstraat
Gonggrijpstraat 9
8607 BD Sneek
tel. 0515-43 08 12
www.limor.nl

Bella Ciao

Door Teun Boulogne Foto Marinus Hillenga

Wij stonden verdekt opgesteld in een steegje, en overvielen voorbijganger Mark met de vraag: 'Wat heb jij in je oren?'

'Op dit moment heb ik Bella Ciao aanstaan', vertelde Mark ons, en hij begon het ter illustratie meteen vrolijk te zingen. 'Ik ben rasta en luister veel naar reggae, maar nu dus toevallig dit. Muziek is een heel groot deel van mijn leven, al sinds mijn achtste maak ik zelf muziek. Trommelen en elektronisch. Ik heb vanochtend nog zitten drummen. Als je kan drummen kan je met zo'n beetje elk instrument wel een beetje uit de voeten. Een ex van mij had eens een saxofoon aangeschaft om te leren spelen. Toen ik hem oppakte werd ze boos omdat het al meteen best goed klonk. Dus toen heb ik de saxofoon maar aan haar overgelaten.' 'Nu ben ik onderweg naar De Vliegende Hollander om vrienden te treffen, daarna door naar barbertje (i.e. de kapper, red.) en daarna zien we wel. Het is mijn vrije dag.' Een artiestennaam heeft Mark niet. 'Ik maak muziek voor mijn eigen plezier, niet om het uit te brengen of in opdracht van anderen, maar gewoon omdat ik het leuk vind.'